

Barcelona 5 de març de 1926

L'Esquella de la Torratxa

ANY XLIX :: Núm. 2437 :: 15 cts. :: Atrassats 30

LA POESIA I LA PRIMAVERA

- *Ell* : En aquesta època és quan ens venen els pensaments més grans!
— *Ella, discreta* : Sí, és clar; els grans per la primavera!

TEATRE CATALÀ ROMEA

Avui, i demà, nit: COMPANYIA FRANÇESA DE MADEMOISELLE PIERAT et Mr LUGUET.

Diumenge, a 2 quarts de 4, la rondalla: UNA VEGADA ERA UN PASTOR... A 2 quarts de 6, i nit a les 10: GIRASOL i MARXA NUPCIAL.

Es despatxa a comptaduria.

GRAN TEATRO ESPAÑOL

Avui, divendres, ¡A riure! PER UN MILIÓ JA S'EN POT ÉSSER. Dissabte, tarda. A dos quarts de cinc, colossal vermut popular. Nit: Estrena de la comèdia dramàtica en 4 actes i 8 quadros, original de Pompeu Creuhet, EL MAL PAGADOR o MODISTETES I ESTUDIANTS. Diumenge, tarda i nit: EL MAL PAGADOR.

EDEN

PEPITA LLÁCER
Eminente cantante de aires andaluces - El vodevil

COSAS DE MARIQUITA y la célebre PRECIOSILLA
4 ESTRELLAS, y la revista

¡LA CAÍDA DEL RAMONET!

NOTA: La revista se representará a las once y media y en ella 7 bellas tiples perfumarán a los espectadores con los productos FLORIDA DE LUJO de la Casa UNITAS, (S. A.)

P O M P E Y A

Popular Music-Hall

Teléfono 2438 A.

BELLA DORITA : CONDESITA ZOE : N. DE LA ROSA
P. PALACIO : F Iruña : Deodima : Carrillo : Muñequita
Nanitus : Mary Perla : Grandelly . Galiani : Sierra : A. Gracia
Grandioso éxito de PAQUITA REIXACH Y MARÍA OLYMPIA
Tarde y noche, un alegre VODEVIL

ROYAL CONCERT

MARQUES DEL DUERO, 106

Gran éxito LA GRECO
C. MARÍN y M. SOLDEVILA

80 CARAS BONITAS, 80

OLYMPIA

TEMPORADA DE GRAN OPERA

Director artístico: E. Pieri. - Directores de orquesta:
Franco Capuana - Antonio Capdevila

HOY, VIERNES:

SERATA D'ONOR DE LAZARO

Ultima representación de su genial creación

“Il Piccolo Marat”

(Serán válidas las localidades fecha 3)

Sábado, acontecimiento: CARMEN por PALET

ANTONI LOPEZ IMPRESSOR

OLM, 8 :-: TELÉFON 4115

◀ BARCELONA ▶

TEATRE COMIC

Tots els dies l'espectacle més sensacional

LA REVISTA

YES-YES

Cada nit, dijous, dissabte
i diumenge tarda

Kiss-me i Yes-Yes

Si heu de comprar un sueter i voleu trobar un bon assortit amb millors preus, visiteu els aparadors de

L'ATLANTIDA

SASTRERIA I CAMISERIA

Sant Pau, 56 i 58

BICICLETES
MOTOR
Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Goals i pinyols

U a en tenim un altre. Es diu Hipòlit, com un heroi de fa un segle, però es diu, també, Làzaro, bíblicament. Làzaro, aixeca't i canta—li va dir el Destí.—I ell canta que canta que cantaràs per tot el món. De vegades la veu li falla, el poble protesta, però ell, conscient del seu destí, li respon, com quan aquella nit famosa de *Marina*: “Torna, oh poble, a sentir-me cantar i desfaràs el teu judici”. I el poble va veure que el Làzaro tenia raó.

Ara ha tornat a Barcelona i novament ha triomfat. Cantà a l’“Olympia” i restà consagrat olímpic de la lírica. Altra volta el seu Destí es compleix. Ell no fa *Il piccolo Marat*, com abans no feia *Tosca* ni *Marina*. Ell, canta. D’aquell pit surten tots els aguts, i quan sembla que ja no poden ésser més aguts, ell, en Làzaro, s’apuntala, treu el pit, engega, i el pinyol bat el record d’alçada.

Es una veritable llàstima que les ciències estiguin tan endarrerides que encara no s’hagi trobat un pinyolòmetre. A les fires hi han aquells aparells dinamòmetres amb els quals els forçuts, proven la seva força clavant cops de puny a un baló. Doncs, una cosa així s’hauria d’inventar per als tenors. Un pinyolòmetre que marqués la força de la veu i l’alçada que aconsegueix. Aquest pinyol d’en Làzaro—podrien dir els seus admiradors—ha arribat a 347 metres. Llavors els fletistes, o els paletistes o els sullivanistes, es rendirien, o si acceptaven la batalla podrien fer-ho amb totes les garanties científiques.

Es cosa de pensar-ho i d’organitzar un campionat pinyolístic. Primera volta: *Marina*. Segona volta: *Els Hugonots*. Darreda dels tenor els clubs, el club Fleta, el club Palet, el club Làzaro. Això podria començar a la primavera, que és quan refilen millor els ocells de bosc i els ocells de ciutat, enllaçant l’emoció del cant a l’emoció del futbol, ja acabada.

Seria aquesta una bona mesura per a acabar d’afermar la tranquil·litat pública. El poble tindria feina sentimental

tots els mesos, i tota cabòria desapareixeria davant dels ídols, primer en lluita, i després triomfants. El poble estaria ben content de la seva vida, custodiat a la dreta per un goal i a l’esquerra per un pinyol.

PARADOX

EL GAT ESCALDAT

L’escena al Suís. En una de les taules de prop la Plaça Reial, dina un conegut escriptor barceloní que, fa poc, publicà un llibre contra les dones. Malgrat això, aquest escriptor, és, segons un crític amic nostre, l’home que a Barcelona ha abraçat més dones.

En Masden, el cambrer, li serveix un *beabsteak*.

—Es tendre—pregunta l’escriptor.

—Que si és tendre?—diu, somrient, el cambrer—
Com cor de dona!

L’escriptor, molt alarmat, retira el plat del seu davant, i ordena:

—Ja te’ls pots entornar, doncs.

EL NOU POBRE

El senyor F.rm.g.r.—a qui vostès ja deuen conèixer, perquè el coneix tot Barcelona—està a la misèria. Havia fet diners amb la guerra, com tants altres brètols, però els ha tornat a pendre. Era un nou ric i ja és un nou pobre.

Es allò que es diu: *Los dineros del sacristà, cantando se vienen, cantando se van*.

L’altre dia trobarem al senyor F.rm.g.r. davant l’aparador de “La Castellana”. El pobre senyor anava molt mal vestit i feia cara de gana. Davant d’aquell bé de Déu d’embutits i formatges, la boca se li feia aigua.

El senyor F.rm.g.r., al veure’ns, ens digué senyalant l’aparador:

I pensar que quan tenia diners per a poguer menjar tot això, era vegetarià!

ELS FAQUIRS

El faquir Blacaman va tenir un èxit indiscutible, a Barcelona. Però no és solament a Barcelona que els faquirs tenen èxit.

Recentment, el faquir To Ramaa ha obtingut un gros “succés” a Berlín. Tots els savis professors del cap pe-lat i quadrat l’han anat a admirar. L’home s’engrescà per l’èxit i volgué fer més del que havia fet i del que han fet tots els faquirs. El seu honor li exigia uns adversaris més grans que les espases, els vidres, etc. Un dia, es va

tancar en una gàbia junt amb un cocodril i un lleó. To Ramaa va adormir als dos animals, i després volgué adormir-se còmodament ell. S'ajagué damunt del cocodril, que és un confortable divà. Però el lleó no estava ben adormit; només dormia el son hipnòtic d'un sol ull. Es despertà de sobte i s'esbravà damunt del faquir, segurament per a ensenyar-li que no havia de fer les coses a mitges, i li destrocà mig braç, mentre el cocodril plorava amb les seves grosses llàgrimes.

Aquest drama en la Junglà, que ha tingut gran èxit, demostra que un faquir també és vulnerable. L'hipnotisme ve a ésser el miracle de la religió catòlica, i en miracles avui ja no s'hi creu.

GLORIARI

ELS CATALANS LLUNY DE LA LLAR

El director de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA ha rebut una carta que, desde Dinamarca—com qui no diu res!—li envien uns catalans. Aquesta carta porta el membre següent: Latinsk Skandinavisk Handel Wildersgade 11 a, I. C Copenhagen, C.

Volem reproduir la carta, ja que les seves paraules seran sempre millors que les nostres. Veu's aquí el text íntegre:

“Molt estimat senyor: L'“Orquestra Fusellas”, composta de catalans que treballen a Malm (Suècia), s'ha enterat, amb viu goig, des de les planes de L'ESQUELLA,

del digne homenatge que el poble català ha tributat al mestre Tiago Rusiñol, al que nosaltres, aquí a la quieta, ens adherim de tot cor.

Recordem que ja en vida del mestre Angel Guimerà, s'aixecà en el Parc de Montjuich l'estàtua del personatge de la seva obra mestra Terra baixa, en Manelic, símbol de la raça catalana.

Molt d'entusiasme i goig ens produiria que es formés una comissió a l'objecte d'aixecar també una estàtua a la memòria de la millor obra d'en Rusiñol, La mare, representant a la mare morta en el silló i al fill fent-li ofrena dels llores que ell ha guanyat, simbolitzant l'amor, sacrifici i abnegació de la mare catalana.

Nostre director d'orquestra obre la subscripció amb cent pessetes, i, de trobar la idea bona acollida, enviarem el total de la subscripció que es recaudi entre nosaltres, nostres amics de Dinamarca, on estem de visita, i altres.

Molt ens plauria que això arribés a ésser un fet, i mentrestant, preguem d'acceptar nostres millors compliments.

Fusellas orquestra.—Savoy Hotel.—Malm, Suècia.

Aquests catalans lluny de la llar, aquests catalans que viuen en una nació llunyana amb els ulls fits en Catalunya, ens ofereixen una gran idea. De l'homenatge n'ha de quedar quelcom més que indigestions i discursos. La idea d'un marbre és la gran idea. Nosaltres no sabem si La mare és la millor obra d'en Rusiñol—per a nosaltres totes les obres d'en Rusiño són la millor—, però si creiem que més respecte i més emoció pot despertar, convertida en marbre, en la multitud.

Aquests catalans de Suècia han complert, llençant la idea. Nosaltres també, donant-li publicitat. Que compleixin els demés realitzant-la.

VIRAI

CULTURA FISICA

—Què feu? Què us barallàveu?
—No; ens divertíem.

JOAN ALCOVER HA MORT

Ha mort un dels primers poetes catalans, el gran Joan Alcover. Una ràpida malaltia se'ns ha endut el poeta de Mallorca.

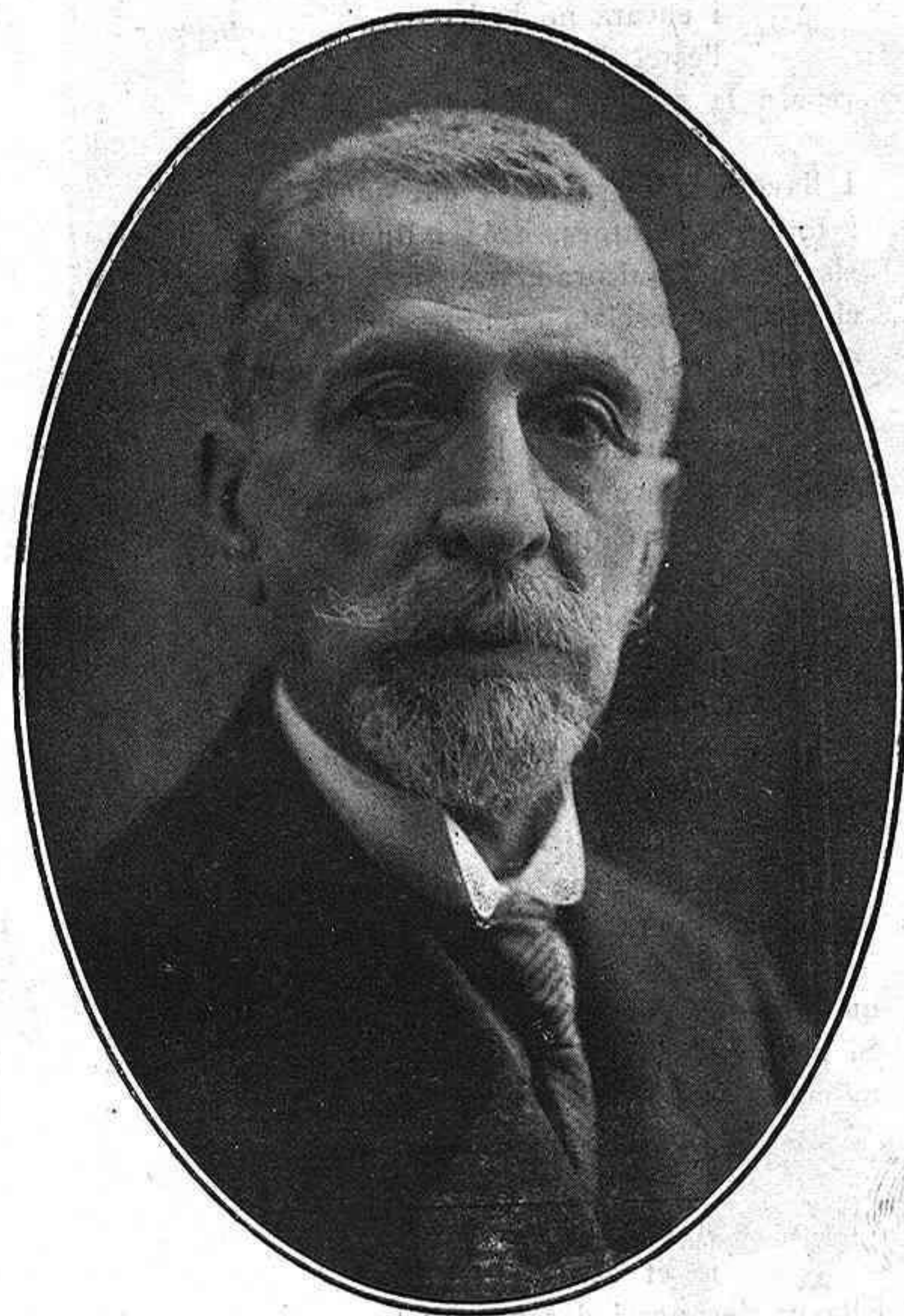
Joan Alcover era poeta elegíac, i tota la seva obra té la més humana, senyorívola i alta valor. Ell formava, i formarà encara, en la capdavantera de la poesia catalana. La poesia de l'Alcover és perfecta en tots els seus aspectes, i a més a més, tenia encara el mèrit de saber ésser, a la seva edat, ben jove i modern.

Joan Alcover començà a escriure en castellà, publicant alguns llibres de poesies en aquella llengua. Va arribar la maduresa de la seva vida—ens diu ell mateix—, i llavors va sentir com “tota parla que no fos la materna va rebutjar-la el llavi febrósenc, com el contacte de quelcom inexpresiu i fred i metàl·lic”.

Es en català que la seva obra ha tingut tota la maduresa i tota la seva alta valor artística que té. Tres llibres de poemes ha publicat: *Cançons de la Serra*, *Elegies* i *Cap al tard*, essent el millor de tots *Elegies*, en el qual el seu temperament poètic assoleix la justa expressió.

Joan Alcover no militava en cap partit ni en cap tendència política, però no dissimulava pas gens el seu catalanisme. Abans, quan encara escrivia en castellà, era maurista, i com a maurista havia estat regidor de Palma, diputat provincial i diputat a Corts. Era corresponent a la *Real Academia Española* i Mestre en Gai Saber.

Descansi en pau l'illustre poeta català. Ara, nosaltres, no hem de fer altra cosa que fer patent el nostre dol.

LA SERRA

“Copeo, copeo, copeo traidô
roseta encarnada,
si t'he agraviada
jo et deman perdó...”

Qui me duu l'estrofa, plena de perfums,
abella bronzenta de la soledat?...

Quan de ma finestra, a encesa de llums,
estenc la mirada per damunt ciutat,
i l'ànima mia s'enfonsa, llunyana,

dins la serra immensa
qui l'illa travessa, que l'illa defensa
de la tramuntana,

llavors de la serra surt una cançó,
surt una harmonia que es torna visió:

“Jo venc a parlar-te d'una vida d'or,
de la vida lliure que enyora ton cor;
som la camperola que presents te duu,
jo venc de la serra, més no som per tu”
Oh flor de muntanya, fina morenô,

oh la pageseta que és una pintura
i té la cintura
com un gerricó!

L'aviram la volta amb gran volateig,
quan de matinada crida son estol;
amb capell de pauma se guarda del sol,
quan rega els bellveures vora el safareig.
Per servir als pobres fumants escudelles,
confitar codonyes, adobar gonelles
o guarir les nafres, no hi ha millors dits:
canta codolades
i sap contarelles
d'alicorns i fades
i poals florits.

Al fons de la cambra porta a la padrina
el vas ple d'escuma de la llet que muny;
encara és fadrina,

més serà madona d'un terme de lluny.
La nit del dissabte, se posa a escoltar

i el cor d'alegria li bat en secret,
 quan dins la salvatge negror de l'estret
 on la coma acaba, sent un aguinar
 que ella coneix bé.
 Es l'euga ensellada del pubill qui ve.
 Arriba a la clastra, bota de la sella;
 escomet els "amos", escomet la filla,
 s'asseu devora ella;
 i encara no brilla
 l'estel del matí,
 reprèn la tornada pel mateix camí.

I llavors la fosca de la nit, que minva,
 i tots els paratges, ecos i llumets,
 els torrents qui bramen al peu de la timba,
 el matí que esclata en mil saluets,
 els galls que desperta, les penyes que daura,
 els bous que pasturen, el parell que llaura,
 les viles disperses en la vall sublim,
 el boc que corona la roca del cim,
 el gorc que no es mou
 dins la penya brava,
 com gota de rou
 dins una flor blava.
 les dones que renten i la que entrecavv,
 tot és una festa
 que canta d'amor.

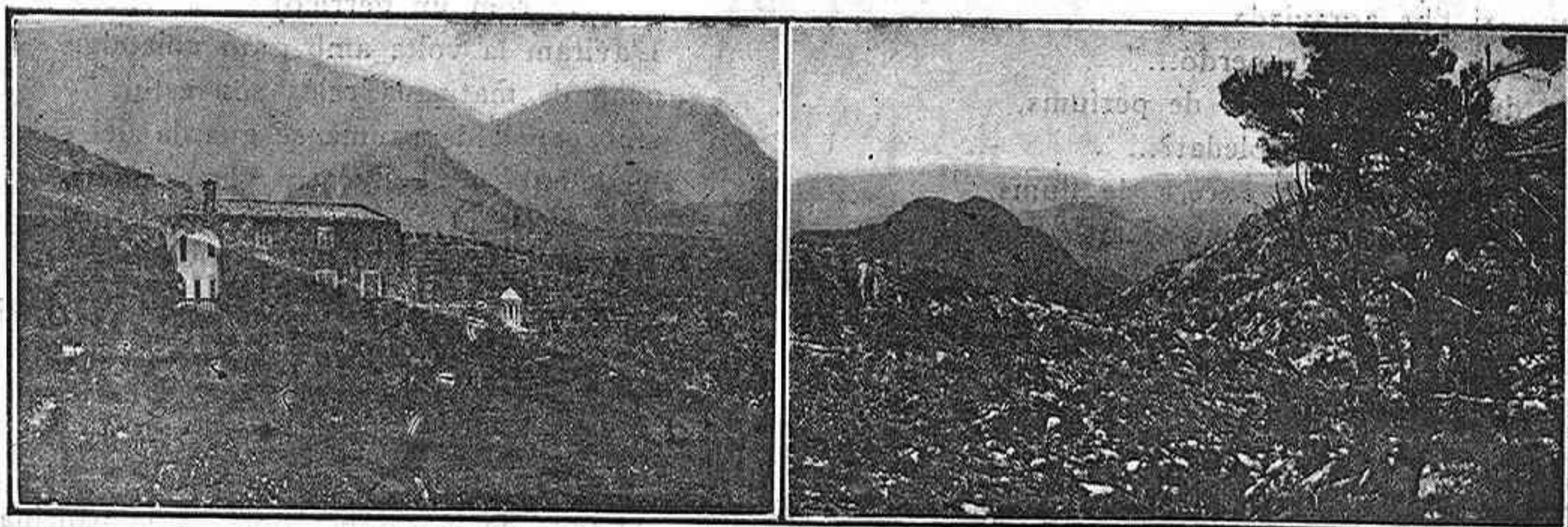
Oh esquerpa cadena de puigs gegantins!
 oh la visió pura que ve d'allà endins,
 flor de rustiquesa
 que em duu l'enyorança de la juvenesa!
 Si per amoixar-li la cua penjanta
 m'inclin a la jove, ella se decanta...
 "Copeo, copeo, copeo traidò,
 roseta encarnada,
 si t'he agraviada
 jo et deman perdó".

Ella es decanta i desapareix;
 i mentre s'allunya i es converteix
 en llum solitari dins la majestad
 de la serralada,
 tota silenciosa i tota nimbada
 de serenitat...
 encara ressona

la veu argentina
 d'aquella fadrina
 que serà madona:

"Jo som la pagesa que presents te duu;
 jo venc de la serra, més no som per tu".

Oh, esquerpa cadena de puigs gegantins!
 Ginebrons balsàmics, estepes i pins;
 sitges que negregen sota l'ausinar;
 soleiada ardenta que besa el pinar;
 ombra esmeragdina del fullatge espès;
 càntics de revet-la que arriben al mar,
 de l'església oberta com un ull encès;
 mules trotadores
 que cascavellegen
 per la carretera
 del coll en avall;
 falles que flamegen,
 seguint la primera
 de les balladores
 en la nit del ball;
 soledat feresta
 on sembla que udola
 d'obscur fraticidi la gòtica gesta;
 trilleig de campanes que el vilatge endola;
 endolats que resen i de dos en dos
 cap al cementiri segueixen la caixa;
 garrovers que freguen amb la branca baixa
 les veles dels carros que van en el cos;
 tonada del batre, cadència morésca;
 mèlles que boten per dins la verdésca;
 famílies que volten la font de salut,
 i fruites que es fonen dins la boca fresca
 plena de rialles de la Joventut;
 musa cançonera, vella rondallaire;
 sanitosa flaire
 de la pagesia;
 llumenaret blau
 que l'ànima atrau
 de la minyonia...
 sou l'exquisidesa, sou l'encantament
 on l'ànima hi sent
 de la pàtria mia.

Mallorca: La serra

AQUEST NUMERO HA PASSAT PER LA PREVIA CENSURA GOVERNATIVA

Llor immmercible

Jo colliria una branca de llor per a cenyir la testa del joveníssim pintor Josep Pujol. Jo colliria una branca de llor si ell no portés tot un llor florit a dins.

Josep Pujol és una veritable meravella. El seu pinzell és miraculós. Domina les colors amb una gràcia sorprendedora. Jo crec que és el millor dels paisatgistes joves de Catalunya. en el seu paisatge hi flameja la passió i l'ànima càndida i fervorosa de Josep Pujol. Dament les seves teles hi plasma les més fondes sensacions de vida i colorit. No li escapen els detalls i sap seleccionar-los. Josep Pujol és un pintor selecte perquè és selecte el seu esperit.

I encara la meravella més gran de la seva pintura és la seva originalitat. No una originalitat excèntrica i idiotitzant, com la majoria de les originalitats dels artistes d'avui, sinó una franca originalitat. Té la facilitat difícil que és la millor de les facilitats. Dintre la seva espontaneïtat, hi ha la viva tortura de la gestació. Hi ha el sofriment del part cobert amb la joia serena del naixement.

Josep Pujol, després del triomf assolit a Madrid, en l'exposició d'art català, acaba d'aparèixer amb una nova exposició a les "Galer'as Dalmau". Ens ha portat quinze meravelles olotines, resoltes amb una gràcia i amb un encís que ens ha deixat bocabadats. Un vent de traça forçada fa blincar la flama emocionant i apassionada del paisatge de Josep Pujol. Sap trobar el punt dolç de les coses i fita l'ull a l'essència de l'art on tants pocs saben mirar-hi.

Josep Pujol és de la celebèrrima escola olotina. S'ha format entre Iu Pascual, Vaireda i Mallol, però sap desèixer-se desinvoltagment de tots. No té res de Mallol, de Vaireda ni de Pascual. Josep Pujol és ell mateix amb aquella gràcia originalitat de l'artista veritable. En els seus vint anys no promet, sinó que ja dona, i amb el fruit saborosíssim d'enguany no hi ha cap prometença, sinó la regularitat de noves anyades superbes.

Aquest fruit de sol i or que us ha caigut de les mans, amic Pujol, ja és tota una glòria, ja és tota una obra que heu fet conscient.

Jo us coronaria de llor amb tota l'ànima, sinó fos que tot vós ja sou llor immmercible.

SALPER

Or, argent, aram, paper, lleis, canvis, plusvalia, intercanvi, etc., és la vida de l'Estat, tanta complicació és la mentida; la veritat és un apotegma.

LA BONA EDUCACIÓ

La senyora a la dependenta.—Vostè no parla castellà?

—Els dies de feina, no, senyora. Només els diumenges.

La nostra aristocràcia

El famós home de món, conegut arreu per aristòcrata de la nostra ciutat, senyor Paulí Ahimeladentodas, acaba de perdre-ho tot en una taula de joc. I altrement, la seva amant seguia fent-lo gastar que era un gust. L'home s'endutà, però podé conservar les seves joies.

Paulí Ahimeladentodas, per altre costat és un formidable excursionista que ha recorregut tots els pics d'Europa.

Un vespre, a la terrassa de l'Artístic, conversava amb la duquesa de Panxagrassa.

—I aquest estiu pensa fer moltes ascensions, amic Paulí?— ella li demanà.

—Sí, duquesa—contestà.— Però només penso anar en un sol lloc, per bé que diverses vegades: al Mont de Pietat.

PESCA DE PINTURES I DIBUIXOS

Mai no he pogut posar en clar què dona més, si l'art de la pesca o la pesca de l'art, perquè tant els artistes com els pescadors es queixen sempre de què l'ofici va malament.

No veureu mai, però, que els uns deixin els pinzells ni els altres la xarxa, ço que demostra que ambdós oficis donen per anar tirant; d'altra manera no es comprendria que a les parades d'art de Barcelona hi hagi actualment 267 peces que cerquen comprador.

Aneu llegint:

"Galerías Areñas".—Vint-i-una pintures a l'oli d'en Iu Pascual, que és un dels nostres millors artistes que beuen en la font del natural. En Pascual ha portata cà'l Areñas tota la llum i tota la força de color del Priorat, famosa comarca poc explorada encara pels nostres paisatgistes: *Les boïres el Modonsant*, per sa fermesa i *Les gritelles*, per sa dolçor, són un magnífic cap i cua que es mereix ben bé la magnífica *Berenada* que el pintor ens ofereix en *Els corrals de l'Areny*.

"El Camarín".—Vin-i-tres pintures i dibuixos del jove artista Marquès i Puig, en plena evolució; sobresurten uns bodegonets d'una qualitat insuperable, un nu de retaule que es fa mirar d'aprop i vàries teles plenes de claredat que resulten força personals. Es veu ben bé que en Marquès i Puig entre la natura morta i la carn viva, no sap on decantar-se. Jo, d'ell, tiraria pel carrer del mig.

"Galerías Layetanas".—Vint-i-vuit pintures rebeques, personals i fantàstiques d'en Daniel Sabater, aquell pintor original que ha portat les seves bruixes per tots els indrets del món. Ara, però, en Sabater es torna místic i pinta uns Sants Crists que fan patir de veure'ls i unes mongetes que fan gosar de mirar-les. Demés, ens presenta un problema pintat a l'oli amb una traça exquisida. Es tracta de posar en clar quina dona va fer primer Nostre Senyor, si la blanca o la negra. Vés en què es fica aquest pintor!

Demés, deu marines i cent apunts d'en Verdugo Landi, que és el pintor de la mar. De retrats de la mar vella n'he vist molts, mes de tan justos, ben colorits i semblants com els d'en Verdugo, en lloc del món. Aquest pintor és un apuntador formidable del natural, que encerta el color i la perspectiva al primer cop, tant aquí com a Màlaga, a Biarritz, a Bayona i al Masnou i quan està millor és quan hi ha *temporal*.

Altra exposició.—Setze teles pintades amb traça per en Rogeli López, un artista foraster que ja és de casa i que toca totes les tecles amb molta discreció: fa noies maques, retrata *Pagesos d'Allella* jugant a la bescambrilla i *Veremant* amb delit, empaita els ramats de cabres i pinta garrofers que semblen de debò; la *Noia de la fruita* i la de la mantellina, el faran quedar bé per tot allí on les porti.

Més pesca d'art.—Setze pintures i deu dibuixos deguts a les mans blanques de Na Maria Fiter, una apreciable artista que pinta amb por i dibuixa a la ploma com un home... dels que en saben.

Amb l'*Interior blau* i el contrallum de la *Cuina* mostra posseir belles facultats, i amb els dibuixos manetes i bon gust; a mi, val a dir-ho, ço que em fa més el pes són les carabasses que exposa.

"La Pinacoteca".—Vuit pintures i deu notes molt ben donades a París per en Frederic Molina, un bon figurista que sap tractar bé a les dones, encara que vagin a la fresca, i que coneix la manera d'imitar pintant tota mena de roba; també sap mapar els homes i fer que s'assemblin a l'original. Res, un xicot que promet i cal tenir-lo present.

"Galerías Arts".—Trenta dos dibuixos fermes i fets amb gosadia per en Josep Aguilera, un bon aprenent de pintor, el qual ha pescat la medalla d'or dels concursos Masriera, pels seus quadros *Pla d'Arbúcies* i *Paisatge Arbucienc*, que fan el pes per ben ajustats de valors i sadollats de l'esperit de la terra. Aguilera, l'apuntem també a la llista dels que prometen, creient que no farà figa.

Resum: Set pintors, altres tantes exposicions i dues centes seixanta set obres esperant qui les vulgui, com les noies casadores.

On són ara els claus que es necessiten per a penjar-les a la paret?

Ecco il problema!

Ei, no aquell que havem senyalat d'en Sabater, sinó el de tots els pintors.

C. ARBÓ

El "Foment de les Arts Decoratives", en plena intensitat de sa vida cultural, el passat dia 25 obrí una exposició d'Art Rosarià, en la que figuren nombroses fotografies d'altars, vestuari religiós i objectes d'art decoratiu, dibuixos moderns de costums populars, així com innumbrables estampes, goigs, salves, himnes i altres fulles devotes, des del segle xv al xviii, totes ilustrades amb curiosos boixos i algunes pintades a mà amb colors virolats, inspirades en la devoció a la Verge en quant és impetrada amb el Rosari. El conjunt és d'un gran interès arqueològic i religiós. Ademés, s'exhibeixen algunes *trases* d'altars rosarinas de fins del segle xviii, medalles i altres objectes, així com les enquadernacions de gran luxe, en guadamecil, mosaic de pells, cuir repujat i tapisseria, per a certs exemplars especials del "Llibre d'Or del Rosari a Catalunya", edició monumental, profusament ilustrada i suara apareguda, amb text de Valeri Serra Boldú i Víctor Oliva, llibre que aplega a les seves planes la major part dels elements artístics exhibits al "Foment". Els salons d'aquesta entitat ofereixen una visió retrospectiva completíssima de l'especialitat artísticoreligiosa, que té a Catalunya més fòndes arrels i estan oberts no tan sols als socis, sinó al públic en general.

Sant Medí

Ha passat Sant Medí i s'ha celebrat com cada any la típica festa. Les colles, amb els carros i cavalls engalanats, tothom alegre i fent gatzara, han anat a l'ermita del Sant a fer la gaia fontada. Aquest any, però, les colles duïen una banda militar al davant.

La festa ha estat simpàtica, però, ja ni cal dir-ho, no ha estat una cosa popular i bella com solia ésser-ho abans.

AVANT

Avança, vaixell, avança.
Eixa ruta no coneixes,
i, no obstant, tens confiança
d'arribar a port, i segueixes.

Grans tempestes t'assotaren
i encara t'assotaran,
prô tu, decidit, no obstant,
ferm i segur t'hi llençares.

I és que a tu t'empeny la fe
del qui veu un més enllà,
fe que ningú més tingué,
seguritat de triomfar!

JOAN DESMAIS

La llei^{na} seca

Ningú no ignora que als Estats Units hi ha establert la llei seca. Està prohibida tota beguda alcohòlica i és perseguit i castigat severament qualsevol que tingui un xic d'alcohol. No cal dir que el viure, als Estats Units, és una cosa horrible; els borratxos s'han de trobar en un continu suplici, i els que no són borratxos han de sentir continuament la nostàlgia del vi i d'una copeta de licor en havent pres el cafè. Nosaltres mateixos, que només bevem un parell de copetes de vi a cada àpat i dos dits de conyac havent dinat, ens trobaríem malament en aquell país, on s'ha arribat a destruir totes les begudes alcohòliques que s'han trobat.

Fins ara teníem un dubte. Pensàvem que no devia ésser veritat que no es permetés beure ni un xic de vi. Els clergues que diuen la missa bé n'han de beure, pensàvem. La religió ha simbolitzat en el pa el cos de Crist, i en el vi la sang; si enlloc de pa es mengen l'hòstia, és que al capdavant el pa i l'hòstia són igualment de farina. No podia ésser, doncs, crèiem, que es trenqués les ordenances religioses i els capellans no oficiessin en vi pur. Però anàvem equivocats. La llei seca és intransigent, i no admet cap excepció. Està prohibit l'alcohol, i ho està per tothom igualment. Un americà que acaba d'arribar de Nova York ens ho ha explicat. Ell també ho creia com nosaltres i li calgué veure-ho per a convèncer-se del contrari. Aquesta fou una qüestió que portà molt d'enrenou i una certa tivantor entre el govern i els clergues catòlics i pastors protestants; àdhuc hi hagué un moment que semblava que la ruptura definitiva era imminent. Però, per fi, s'arreglà tot i s'arribà a un acord: ara, als Estats Units, els sacerdots oficien amb cidra.

Guspira

Ets fràgil com el tel de la bambolla,
ets dèbil com la cima del bambú
i l'urpa del temor per tu és argolla
que tota la teva ànima s'endú.

I essent com ets esqueix de la Feblesa
tens un poder que jo no em sé explicar,
que em mata, apropet teu, tota ardidesa
i contra el meu volé, em fa tremolar.

VÍCTOR CANIGÓ

"Les hores quietes", poemes de Joan Trías Fàbregas.

La "Biblioteca Sabadellenca" està fent una obra importantíssima en la nostra literatura. Encarregada de la tasca de publicar les obres dels escriptors de Sabadell, aquesta ciutat tan fecunda en intel·lectualitat, no obstant el poc temps que duu de vida porta publicats ja dos volums de poesies de Manuel Ribot i Serra, dos més d'Agnès Armengol, un recull de tota l'obra poètica de l'excel·lent Joaquim Folguera i ara darrerament "Les hores quietes", de Joan Trías Fàbregas, i anuncia altres obres de Joaquim Folguera, Salom i Morera, Agnès

Armengol, doctor Salvà i Sardany, Joan Sallarès i Antònia Gorina. Altrament, és una de les biblioteques catalanes més ben editades i els llibres de poesies que publica no són llibres de 30 pàgines, cosa a què ens han acostumat els poetes, sinó que té la noblesa de presentar-nos llibres de 200 pàgines.

"Les hores quietes", d'en Joan Trías Fàbregas, és el llibre d'un bon poeta. Trías Fàbregas s'inspira en la vida, i els seus poemes són tot passió i sentiment i tendresa i respiren la quietud d'un home enamorat de la llar i l'esposa i els fills.

"Les hores quietes" porta un pròleg, molt just, de Joan Oliver Sallarès..

Una revista fotogràfica.

Hem rebut el número corresponent al mes de gener de la revista "El Progreso Fotogràfico", la més important de les que es publiquen en el nostre país sobre la fotografia.

Importants han estat les millores introduïdes al iniciar el setè any de sa publicació, no solament pel que es refereix a la part tipogràfica, ja que està tot tirat sobre paper "couché" i va il·lustrat amb profusió de gravats, sinó que també pel seu contingut.

Crida principalment l'atenció una disertació del gran fotògraf Areñas prop de "La Fotografia Pictorial" i un altre interessantíssim article sobre "La libertad en fotografia", en el que es tracta l'important tema de l'estat de la legislació actual sobre la fotografia.

També es fa la presentació de l'important "Arxiu Mas".

ALPHA

LICEO

El tercer concert organitzat per la benemèrita "Orquestra Pau Casals", estava confiat a la direcció del mestre Eduard Mörke, director de la "Filarmonica de Dresde". El programa el constituïen les següents obres:

Bach-Shönberg: "Preludis corals. (Primera audició).

Max Reger: "Variacions i fuga sobre un tema de Mozart". (Primera audició).

Malhec: "Primera simfonia en re major".

Schreker: "L'aniversari de la infanta". (Primera audició).

Beethoven: "Obertura de Leonora, número 3".

Un programa ben interessant per a l'aficionat a la bona música.

Max Reger més que un gran compositor, és a dir, més que un compositor d'ample volada, és un gran tècnic, coneixedor de tots els trucs i secrets de l'orquestració, de la instrumentació. Per aquesta obra—"Variacions i fuga sobre un tema de Mozart"—ha escollit un temps en "la" major d'una de les "Sonates per a piano" de l'autor de "La flauta màgica". Max Reger ha bastit sobre aquest temps en "la", una veritable obra d'art.

Malher, com Beethoven, va escriure nou simfonies. Aquesta que ens ha donat l'"Orquestra Pau Casals", d'un marcat simbolisme, està dedicada a les forces de la Naturalesa. Malher s'assembla més a Brahms que a Beethoven. Això no és un pecat imperdonable, ja que Brahms no és un músic despreciable, sinó un xic—tan sols un xic—llauna.

"L'aniversari de la infanta, de Franz Schreker, és un "ballet" a la manera dels "ballets" russos que aquí ens ha donat a conèixer Sergi Dhiaguilew. Inspirat en un conte d'Oscar

Wilde, té totes les característiques dels "baets", i tots els defectes.

Molt bé, però molt, la direcció del mestre Mörike.

OLYMPIA

"Il piccolo Marat", òpera del mestre Mascagni.

Feia temps que el mestre Mascagni volia musicar un llibre basat en un episodi qualsevol de la revolució francesa. Per això li havia demanat a Illica, el col·laborador de Giaccosa, una "Maria Antonieta". La mort se n'endugué al malaurat Illica sense que pogués complir l'encàrrec. Llavors Mascagni, el cèlebre músic de "Cavalleria rusticana—el magnífic conte de Giovanni Verga—acudí a Forzano. I Forzano escrigué "Il piccolo Marat". Forzano no ha fet més que donar situacions al músic. Podia haver escrit, de totes maneres, un llibre menys fals, menys absurde. La música tampoc aporta cap valor nou a l'operística. Si aquesta òpera no la cantés en Làzaro—que és avui, com avui, el millor tenor dramàtic que coneixem—, se n'hauria anat al pot.

El decorat, bé. La indumentària, ja no tant. A la indumentària li passa el que al senyor Forzano amb el llibre: que és un xic massa convencional. De l'estada del procònsol Carrier a Nantes se'n podria treure més partit.

Xipeny

QUARESMA ETERNA

—L'amo en mana que dejuni. Com si no
dejunés tot l'any!

Ha debutat la companyia Dicenta-Vargas. Ha estrenat, per ara, dues obres, dues obres de teatre poètic: "La nave sin timón", de Lluís Fernández Ardavin, i "Son mis amores reales", de Joaquim Dicenta.

Les dues valen la pena de veure's per la bellesa que contenen i per la noble tendència seva. Avui com avui, en què el teatre espanyol és el més pobre, el més abarraganat del món, és un esforç que cal aplaudir el d'uns joves que, dignament, noblement, en comptes d'escriure astrakanades poca-soltes, escriuen drames poètics com "La nave sin timón" i "Son mis amores reales".

POLIORAMA

La companyia que dirigeix el senyor Linares Rivas ha estrenat una obra d'aquest autor que es titula "Primero vivir". Es tot un programa!

Les comèdies del senyor Linares Rivas no han estat mai de la nostra devoció. Pertanyen a un gènere falsament transcendent, odiosament burgès, que no ens pot convèncer. Les comèdies del senyor Linares Rivas no són altra cosa que el Codi civil escenificat. Hi han idees en les comèdies del senyor Linares Rivas? Sí, però són idees petites estretes mesquines, de casa de dispeses, de tertúlia de cafè.

FUTBOL

No sabem pas què rediantre s'havien imaginat els valencians de nosaltres; ben segur que pel cap baix es pensaven que ens apallissarien com s'acostuma a fer a un infant rebec; però, el que és ara, encara en sabem un xic més nosaltres (modèstia apart).

Els valencians, fa quatre dies que s'han vist les orelles i ja gallegen com el més pintat i, és clar, qui vol posar massa aviat fums s'ha de convèncer que abans li cal socarrimar-se un xic.

No recordem ni una sola vegada que la derrota soferta pels valencians, en jugar contra els nostres equips, sigui real. Una vegada per una cosa i una altra per ídem, resulta que ben mirat, allò de què sens que se us escapi un punt, encara resulta que si seguim els seus convinents comptes, la victòria s'hauria hagut de decantar cap a la seva banda, que equival a dir que ells són millors que nosaltres, i com que nosaltres som millors que els altres, el resultat és que ells són millos que tots plegats, i això, la veritat, no tothom ho pot dir.

A València, amb l'ídem l'"Espanyol" li va encolomar no més quatre "goals", i a Barcelona, també l'ídem, va endosar al "Llevant", de València, la "friolera" de cinc petits obsequis.

Si aquesta vegada, amb nou "goals", no queden convençuts, ni mai!

Ja ho dèiem nosaltres la setmana passada que el "Badalona" donaria feina. El primer partit que juguen i té, ja em claven un sust a les pobres "àguiles" de Saragossa que diu que van quedar més toves que uns coixins de plomes.

I consti que no exagerem la nota; diuen que quan vinguin aquí, l'obsequi que el "Badalona els farà, serà que en lloc de set "goals", seran set dotzenes.

Menys mal que s'hi saben conformar tan bé; quan menys cal admirar-los-hi la seva noblesa en reconèixer-se la inferioritat. Tocant a aquest punt, potser que els valencians hi podrien aprendre.

Quan meys, prendre exemple.

ATLETISME

Si ho dèiem nosaltres que en qüestions de córrer som uns "trunfos"!

Tanmateix la cosa no podia anar millor de com va anar; primer lloc individual i federatiu. Res, que ja hem arribat al cap damunt.

I això que els Palau, Miquel, Bellmunt, Ferrando, etcètera, etc., haviem de plantar cara a altres que ja són famosos, com, per exemple, en Palma, que en qüestions de córrer s'enduuen sempre la palma; però està vist que això de la fama no dona gaires bons resultats; perquè un home es diu allò de "Tens fama, doncs posa't a jaure"... i els altres van fent la seva i la fan tan grossa, que ocasiona un rebombori mundial.

Ja ho hem dit i no ho tornem endarrera: amb això de córrer, som uns "trunfos" i no hi ha ningú capaç de passar-nos la mà per la cara. Sobretot si ens empaitessin...

TEIXI

Amb notable èxit, el doctor Cardenal ha fet tres operacions d'aplicació de la glàndula de mico. La pacient amb la qual tenia més esperances, ha mort; no hi fa res, això no enterboleix per res la seva valor científica. Diuen que una vintena de persones s'han ofert per a què ells fes la mateixa operació.

El més bo és que aquestes persones neguen que tinguin necessitat de l'empelt de les glàndules; totes solliciten l'operació per pur caprici. Tan mateix hi han capricis ben rars! Nosaltres aconsellem al doctor a Crdenal que no els vulgui fer l'empelt. Una gent que ho solliciti és capaç de volguer recuperar el temps perdut, i si així fós, pobres dones!

✽

L'operació per a l'empelt de glàndules de mico, acosten més l'home i el mico. Darwin triomfa. Amb aquestes glàndules empeltades l'home àdhuc té la intel·ligència més sana, la qual cosa és el millor argument a favor que nosaltres descendim del mico.

El que fóra bo seria que aquesta operació arribés a un estat de perfecció tan gran que l'home tornés a esdevenir mico. Us hi imagineu? Què em fariem llavors de la nostra civilització? Com ens faria riure! Com ens farien riure

ELS POBRES PICADORS

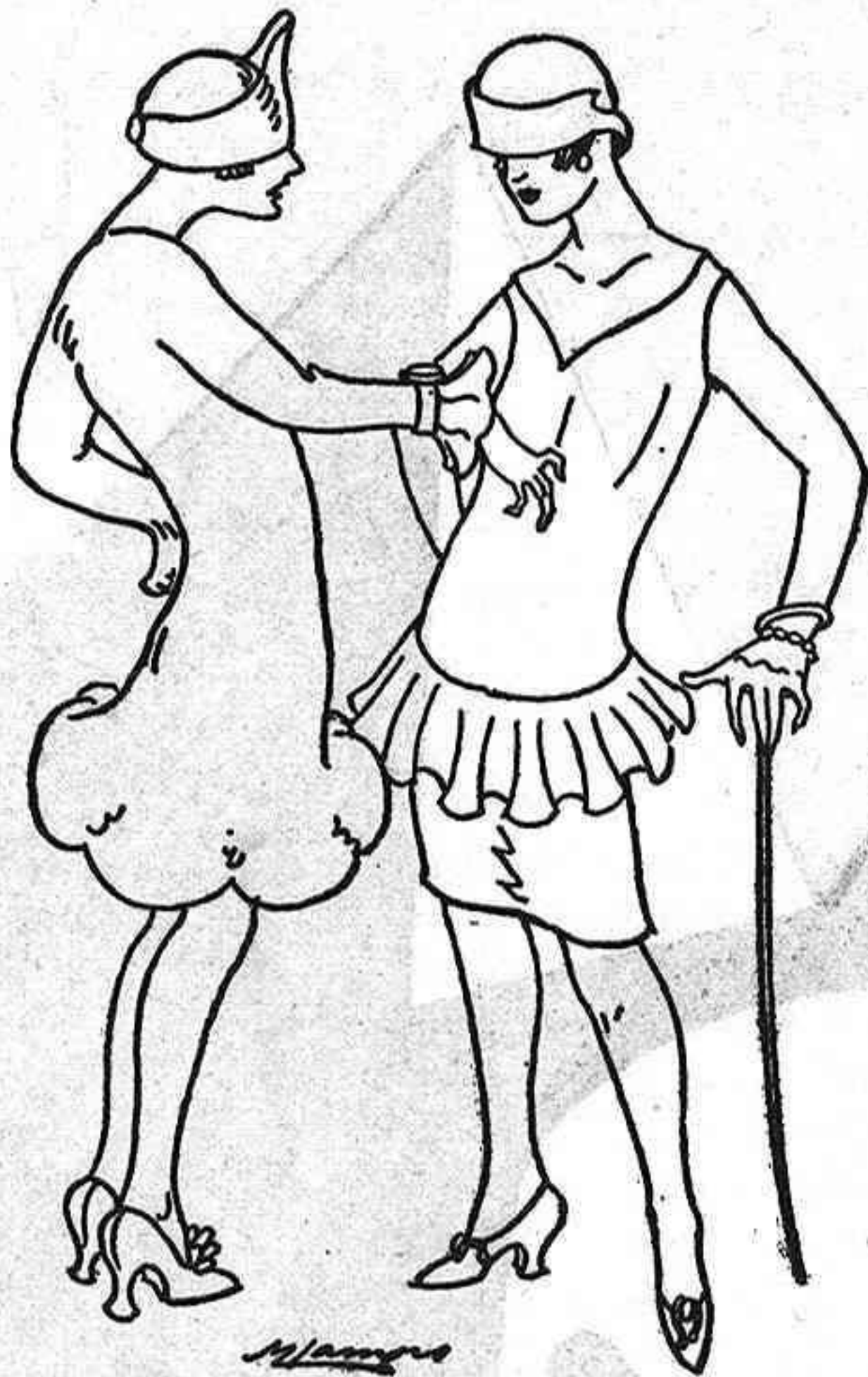
—“Yo ya lo tengo decidido: em ficaré a futbolista!

hum

MI-CAREME

—Ja t'ho deia jo que al fi cauries als meus braços!

CADA TERRA...

—A Ucraïna les dones demanen tres homes cada una.
—Veus? Aquí no els podríem demanar, perquè no hi són.

totes les coses que fins ara hem fet. I ben mirat, potser tindríem més raó rient-nos-en que no pas fent-les. Llavors, àdhuc se n'anirien a rodar els més desastrosos règims polítics del món.

En Franco no torna amb el "Plus Ultra".
El Govern prefereix, si pot ésser, que el retorn el faci a peu.
Deixarà l'"Ultra" i vindrà solament
Que ja és alguna cosa.

Torna a haver-hi febre de Radi. Fa pocs dies que un metge "alineista" deia que l'ingrès de pertorbats en Centres Benèfics fa por. Menys mal que tot el que perd el poble amb aquesta bogeria, tal vegada ho guanya per altre cantó, puix mercès a la "Radio", potser hi haurà més existència de fills, que bona falta feia a la ciutat noctàmbula.

En una llibreria:
—Farà el favor de donar-me tal obra d'"El caballero Audaz"?
—No la tenim.
—Doncs vengui'm, si la tenen, una guia de nit "sólo para hombres". Es el mateix.

A Terrassa surt un diari infantil anomenat "La Alegría", i és recomanat a les escoles pel P. U. P.
El que passa és que els mestres no el volen ni de franc.

I és natural. La mortalitat infantil ha fet una gran astrallada des d'aquesta "Alegría" tètrica i macàbrica.

Tindrem el port franc.
Però pagarem, potser, les patates i el bacallà més cars.
Naturalment, en tot hi han d'haver recompenses.

A l'"Ateneu Enciclopèdic Popular" en Lluís Capdevila hi va donar un conferència sobre "El teatre del poble". La seva disertació, en la qual definí el que és el veritable teatre popular, va ésser vibrant i valenta. Mai no s'havia dit en una conferència, parlant de teatre, coses tan valentes com les que va dir en Lluís Capdevila. Serà publicada en un fullet; per això no ens extenem.

Hi assistí un nombrós públic, que aplaudí molt la seva conferència.

A l'Ajuntament de Barcelona ha dimitit un altre regidor. No era persona grata i ha hagut d'anar-se'n.

Sembla que aquest senyor, que es diu Xercavius, volia que es donés, que es destinessin a la Comissió de Cultura més del milió de pessetes que hi vol destinar el senyor Ponsà. Pobre home, ignora que ja ha passat el temps de la cultura!

A Anglaterra ha estat condemnat a mort el fill d'un diputat exilat. S'ha permès a aquest diputat que vagi a Anglaterra a acomiadar-se del seu fill.

Posem pel cas que aquí hi haguessin diputats. Seria condemnat a mort cap fill de cap diputat, si no fos de l'oposició? Hem vist tants i tants processos que de sobte han mort sense saber per què!

Vàrem anar a un nou cinema del carrer Verdi. Mai que ho haguéssim fet. Hem d' aconsellar a l'empresa que a l'hivern reparteixi mantes als que hi vagin, que sinó els trobarà enrampats a les cadires. Nosaltres en vàrem sortir bons perquè hi vàrem anar la setmana passada, que ja començava a fer bonança.

El recomanem a l'aristocràcia. Com que són gent que tenen la pell groixuda, no sentiran el fred.

Daniel: No acaba d'encaixar amb el nostre setmanari.—
E. P.: Bé; anirà.—M. N.: Ho trobem dolent.—Ll. S. de S.: No us podem assegurar si ho publicarem.—S. S.: Vós veieu visions.—N. M.: Bé, ho publicarem; potser passarem una cosa a "La Campana".—Micus: No hem vist mai res tan dolent; és que teníeu pretensions que us ho publicuéssim?—
P. Kta.: No ens fa gràcia.—K. K.: El vostre vers és fastigós com el nom.—E. V.: Ens va bé la prosa.—Fra Granota: Ens van molt bé els vostres "origens".—L. C.: Dolenta, dolenta, la vostra poesia.—D. R. Herp: Els vostres dibuixos encara ho són més.—J. M. P.: No, tampoc pot anar.—Fenicex: Bé.—Jaume S.: Trobem que el millor xistu és fer-vos la pregunta que ens heu fet.

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELEFON A. 4115

Acaba de posar-se a la venda

LO NOY

de la

M A R E

Reproducció dels 33 números d'aquest setmanari català publicat l'any 1866, escrit i dibuixat pels millors homes d'aquella època.

Un volum de 136 pàgines impreses sobre magnífic paper. — Preu: 5 pessetes.

Aviat

M A L L O R C A

Album artístic dirigit

per

OLEGARI JUNYENT

EN BREVE

Obras completas de Santiago Rusiñol

TOMO II

El catalán de la Mancha

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Cir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, ademés, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

LA SUPRESIÓ DELS CAVALLS

—No voleu cavalls! Doncs aquí en teniu deu HP.